

การศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน (0-5 ปี) ในหมู่บ้าน
กรณีศึกษา ตำบลบ้านหมอ อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

ทิพย์วรรณ กลิ่นศรีสุข

สำนักพิมพ์การ

จาก

ศูนย์ทันตกรรม มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2541

ISBN 974-661-096-1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

3636338 LCCS/M : สาขาวิชา : วัฒนธรรมศึกษา ; ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

ศัพท์สำคัญ : พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพ / เด็กก่อนวัยเรียน(0-5ปี)

ทิพย์วรรณ กลิ่นศรีสุข : พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน (0-5ปี)
กรณีศึกษา ต.บ้านหมอ อ.บ้านหมอ จ.สระบุรี (A STUDY OF DENTAL HEALTH CARE
BEHAVIOR AMONG PRESCHOOL CHILDREN IN BANMO SUB-DISTRICT , BANMO
DISTRICT,SARABURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์:โสพล ศิริไสย์,ศศ.ม.,
M.A, พรทิพย์ อุกุศลรัตน์,ศศ.บ.,ศศ.ม.,พิทักษ์ ไชยเจริญ,วท.บ.,ทพ.บ.208หน้า.ISBN 974-661-096-1

ปัญหาทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน(0-5ปี) ในเขต ต.บ้านหมอ อ.บ้านหมอ จ.สระบุรี
มีแนวโน้มสูงขึ้น ในปี พ.ศ 2538 พบโรคฟันผุในฟันน้ำนมร้อยละ 78 และเป็นพื้นที่ไม่ได้รับการ
บำบัดรักษา ปัญหาสุขภาพดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิตใจของเด็ก

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กก่อน
วัยเรียนโดยผู้ปกครอง โดยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพรวมทั้งการใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยเลือกพื้นที่
ศึกษา 3 หมู่บ้าน ศึกษาในเด็กก่อนวัยเรียน 55 คนและผู้ปกครอง 46 คน ใช้เวลารวบรวมข้อมูล
สนามเป็นเวลา 18 เดือน ตั้งแต่ เดือน พ.ศ 2539 - ต.ค 2540 จากการศึกษาวิจัยพบว่า

ในอดีตมีกลไกทางวัฒนธรรมในการสร้างความสมดุลระหว่างขบวนการเกิดโรคและการ
ป้องกันโรคฟันผุในเด็กก่อนวัยเรียน(0-5 ปี) กล่าวคือเด็กจะบริโภคอาหารจากธรรมชาติ เช่นนมแม่
ผลไม้ ส่วนขนมหวานจะบริโภคเป็นครั้งคราวตามเทศกาล จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาโรคฟันผุได้ง่าย แต่
ในปัจจุบันเด็กก่อนวัยเรียนสามารถเข้าถึงอาหารดัดแปลงรูปยุคใหม่ ที่มีการแพร่กระจายเข้าสู่ทุกๆ
ชุมชนตามความเจริญก้าวหน้าของระบบการตลาดและอิทธิพลของสื่อมวลชน จึงก่อให้เกิดโรคฟันผุ
ได้ง่าย จากการศึกษาวิจัยยืนยันได้ว่าชุมชนใดที่สามารถเข้าถึงอาหารดัดแปลงรูปยุคใหม่ได้ง่ายจะพบอัตรา
ความชุกชุมของโรคฟันผุสูงตามไปด้วย ในขณะที่อัตราความชุกของโรคฟันผุสูงขึ้นในกลุ่มเด็กก่อน
วัยเรียนนั้น ระบบงานบริการทันตสาธารณสุขซึ่งเป็นกลไกการสร้างความสมดุลของทันตสุขภาพ
กลับไม่ครอบคลุมไปถึงประชากรกลุ่มนี้ นอกจากนี้ผู้ปกครองยังไม่เอาใจใส่ในการดูแลทันตสุขภาพ
ของบุตรหลานของตนอีกด้วย งานวิจัยนี้จึงมีข้อเสนอแนะว่ามีความจำเป็นต้องสร้างความสมดุล
ใหม่ด้วยการให้บริการด้านทันตสุขภาพแก่เด็กก่อนวัยเรียน โดยความร่วมมือของหน่วยงาน
ทันตสาธารณสุขและผู้ปกครอง

3636338 LCCS / M : MAJOR : CULTURAL STUDIES ; M.A. (Cultural Studies)

KEY WORD : DENTAL HEALTH CARE BEHAVIOR / PRESCHOOL CHILDREN
(0-5 YEARS)

TIPAWAN KLINSRISUK : A STUDY OF DENTAL HEALTH CARE BEHAVIOR
AMONG PRESCHOOL CHILDREN IN BANMO SUB-DISTRICT, BANMO DISTRICT,
SARABURI PROVINCE. THESIS ADVISOR : SOLOT SIRISAI , M.A., PORNTIP
AUSUPHARAT , M.A., PITAK CHAICHAREON, D.D.S., 208 p. ISBN 974 - 661 - 096 - 1

In 1995, a study of dental health problems of pre-school children (0-5 years) in Banmo subdistrict, Banmo district, Saraburi province showed that 78 percent of children had dental carries in deciduous teeth. This increase had become a problem for physical and mental health of this population group.

The purpose of this thesis is to study dental health care behavior of both preschool children and their parents. The study method is a combination of qualitative and descriptive statistics. Data were collected from 55 pre-school children and 46 parents in three sample villages from May 1996 to October 1997. It is found that:

In the past, there was a cultural mechanism to keep balance between dental carries and preventions in pre-school children. That is, pre-school children actually consumed natural-like foods such as breast milk and fruits while candy was rare in their daily life. But in the modern period, pre-school children can access numerous of instant foods that are present in the communities. It causes dental health problems because there is no balance mechanism as there was in the past. The finding of this study reveals that the easier the access to the instant foods the higher the percentage of dental carries in a community. The study suggests that dental health service programs in modern communities should be implemented with co-operation of dental health workers and parents in order to create a new dental health balance.